

TÜRI ÜHISGÜMNAASIUM

PEREKONNAÕPETUS AINEKAVA

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi inimeseõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) austab enda ning teiste inimväärikust, suhtub eelarvamusteta ja lugupidavalt kõigisse inimestesse, arvestab nende erivajadusi ja individuaalsust ning väärtustab individuaalseid ja kultuurilisi erinevusi;
- 2) mõistab ning austab erinevaid maailmavaatelisi tõekspidamisi;
- 3) on aktiivne ja kompetentne demokraatliku ühiskonna kodanik, kellel on valmisolek kohaneda muutustega töö- ja ühiskonnaelus ning kes vastutab oma elu eest ja tuleb toime enda probleemide lahendamisega;
- 4) väärtustab perekonda, mõistab vastastikust rahuldust ja toetust pakkuvate suhete loomise ja hoidmise põhimõtteid ning pereliikmete vastutuse osa perekonna väärtuste hoidmisel ja laste arengu toetamisel;
- 5) mõistab erinevate elurollide osa karjääri kujunemises ning pere- ja tööelu tasakaalus hoidmise tähtsust.

2. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) mõistab ning oskab selgitada kooselu ja perekonna eri vormide osa üksikisiku ning ühiskonna elus;
- 2) väärtustab perekonda ja oskab analüüsida lähedaste inimsuhete rolli inimese elus ning põhjendab iseenda vastutust ja rolli peresuhetes;
- 3) analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning on valmis korraldama argielu kodus, arvestades pereliikmete turvalisust, vajadusi ja tervist;
- 4) mõistab abielu ja perekonna psühholoogilisi, õiguslikke ning majanduslikke aspekte ning oskab leida infot ja abi, et tulla toime probleemidega;
- 5) selgitab lapse arengu põhiküsimusi ja lapsevanema rolli lapse kasvatamises;
- 6) seostab püsisuhte olemust ning selle seost seksuaalsuse ja armastusega, väärtustades usaldust ning positiivseid tundeid;

- 7) tunnetab iseennast, oma rolli ja vastutust nii kasvuperekonna kui ka loodava perekonna liikmena;
- 8) on valmis seostama enda tehtavaid valikuid isikliku pereelu õnnestumise võimalusega tulevikus;
- 9) mõistab vajadust tegutseda turvaliste inimsuhete loomise, säilimise ja arendamise nimel ning on valmis olema pere ja peret ümbritseva sotsiaalse võrgustiku liige.

3. Füüsiline õppekeskkond

Valdav osa õpest toimub klassis, kus on võimalik rühmatöödeks ja ümarlauavestlusteks mööblit ümber paigutada ning vajadusel kasutada erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid.

Kool võimaldab:

- 1) kasutada ainekava eesmärke toetavaid õppematerjale ja –vahendeid.
- 2) vajadusel kasutada arvutiklassi

4. Õppekorraldus

Gümnaasiumis läbitakse üks kohustuslik perekonnaõpetuse kursus (maht 35 tundi).

5. Kursuse õppesisu ja õpitulemused

Perekond

Õppesisu: Perekond. Perekonna minevik, olevik ja tulevik. Kooseluvormid. Perekonna eri vormid. Perekonna funktsioonid indiviidi ja ühiskonna seisukohast. Perekeskne ja individualistlik perekäsitus.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) mõistab, kuidas ühiskonnas toimuvad muutused avaldavad mõju perekonna ja peresuhetega seotud väärtustele ja traditsioonidele;
- 2) mõistab kooselu ja perekonna vormide mitmekesisust, analüüsides nende eeliseid ning puudusi;
- 3) analüüsib perekonna funktsioone indiviidi ja ühiskonna seisukohast ning oskab selgitada, kuidas oleneb nende täitmine igast pereliikmest;

4) selgitab ja toob näiteid perekesksest ja individualistlikust perekäsitlusest.

Püsisuhe

Õppesisu: Lühi- ja pikaajaline suhe. Püsisuhte loomine ning säilitamine. Püsisuhte püsimist mõjutavad tegurid. Tunded ja püsisuhe. Püsisuhtest tulenev vastutus. Toimetulek suhete lõppemisega. Armastuse olemus ja liigid. Seksuaalsuhted. Turvaline seksuaalkäitumine. Ühiskonna ja kultuuri mõju suhtumisele seksuaalsusesse.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) teab ja oskab analüüsida püsisuhte loomist ning säilimist mõjutavaid tegureid;
- 2) mõistab püsisuhtest tulenevat vastutust ning analüüsib toimetulekuväidse lähisuhete lõppemise korral;
- 3) kirjeldab armastuse olemust, võttes aluseks armastuse liigituse;
- 4) mõistab seksuaalsuhete seotust armastusega ning turvalise ja vastastikku rahuldust pakuva seksuaalkäitumise põhimõtteid inimsuhetes;
- 5) kirjeldab, kuidas mõjutavad ühiskond ja kultuur suhtumist seksuaalsusesse ning seksuaalsuhetesse.

Abielu

Õppesisu: registreeritud abielu ja vabaabielu. Abielu, tavad ja kombed. Abielu toetav lähedane sotsiaalne võrgustik. Abieluline kohanemine. Abielu perioodid. Abielulise rahulolu muutused kooselu jooksul. Abielusuhtest tulenevad õigused ja kohustused.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) analüüsib registreeritud ja vabaabielu võimalikke eeliseid ning puudusi;
- 2) teab abieluga seonduvate tavade ja kommete tugevdavat ning toetavat mõju inimsuhetele; 3) mõistab lähedase sotsiaalse võrgustiku tähtsust abielu toetava süsteemina;
- 4) kirjeldab abieluperioode ning mõistab tegureid, mis mõjutavad abieluga rahulolu;
- 5) teab abielusuhtest tulenevaid õigusi ja kohustusi.

Lapsevanemaks olemine

Õppesisu: lapsevanemaks olemine ja selle komponendid: bioloogiline, juriidiline, psühholoogiline, sotsiaalne. Vanemate roll ja vastutus lapse kasvatajana. Vanemate kasvatusstiilid. Pereplaneerimine ja seda mõjutavad tegurid. Planeerimata rasedus.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) mõistab lapsevanemaks olemise rolli kui isiksuse arenguvõimalust;
- 2) analüüsib vanemate kasvatuslikust rollist tulenevat vastutust lapse kasvatamisel;
- 3) analüüsib vanemate kasvatusstiile, lähtudes lapse arengu toetamisest kodukasvatuses;
- 4) teab tegureid, mis mõjutavad inimese reproduktiivtervist, ja tõhusaid meetodeid raseduse plaanimiseks;
- 5) analüüsib plaanimata rasedusega kaasnevat valikuid ning neid mõjutavaid tegureid.

Laps

Õppesisu: lapse areng ja vanema osa selles. Kiindumussuhe lapsega ning vanemate mõju selle kujunemisele. Kodukasvatuse olemus, eesmärgid ja osa lapse arengus.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) teab laste arenguvajadusi varases lapseas ja vanemate osa nende rahuldamisel;
- 2) analüüsib lapse ja vanema vahelise kiindumussuhte olemust ning vanemate mõju selle kujunemisele;
- 3) analüüsib kodukasvatuse olemust ja tähtsust lapse arengus.

Kodu ja argielu

Õppesisu: kodu ja selle loomine. Kodu kui elukeskkond. Pereliikmete vajadused ja väärtused ning nende arvestamine. Sallivus suhetes. Rollide jaotumine peres. Abistavad suhted peres. Suhtlemine peres. Lahkhelid peres ning nende lahendamise võimalused. Perekond, inimese tervis ja tervislik eluviis. Terviseriskid ning nende ennetamine üksikisiku, perekonna ja kogukonna tasandil. Lahkumine ja lahutus. Lein ja toimetulek sellega. Perekondlike suhete säilitamine.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) mõistab kodu kui turvalise elukeskkonna mõju inimese ja tema lähisuhete arengule;
- 2) teab ning oskab näha võimalusi pereliikmete vajaduste ja väärtustega arvestamiseks ning vastastikuseks toetuseks ja abiks;
- 3) mõistab pereliikmete rollide ning rollinõuete kokkuleppelisust ja paindlikkust ning nende mõju peresuhetele;
- 4) rakendab õpitu olukorras tõhusaid lahkhelide lahendamise viise peres;

- 5) teab tegureid, mis mõjutavad pereliikmete füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja vaimset tervist, ning oskab hinnata tervise säilitamist tervisliku eluviisi kaudu;
- 6) analüüsib, kuidas mõjutab sõltuvus erinevatest ainetest või tegevustest peresuhteid, ning mõistab kaassõltuvuse olemust;
- 7) analüüsib lahkuminekku ja lahutuse põhjusi ning tagajärgi;
- 8) selgitab leina olemust ning oskab kirjeldada leinast ülesaamise võimalusi;
- 9) väärtustab perekonnasuhete säilimist ja perekonda.

Perekonna majanduselu ja õigusaktid

Õppesisu: pere eelarve ja materiaalsed ressursid peres. Abielu ning laste elu reguleerivad seadused.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) mõistab perekonna eelarve planeerimise ja kulutuse analüüsimise vajalikkust;
- 2) mõistab iga pereliikme õigust oma ajale, ruumile ja materiaalsetele kulutustele, arvestades teisi;
- 3) teab põhilisi pereelu ja laste elu reguleerivad seadusi.

Perekond inimese elus

Õppesisu: perekonna tähtsus inimese elu erinevatel perioodidel. Side põlvkondade vahel. Õnn ja perekonnaelu.

Õpitulemused. Kursuse lõpus õpilane:

- 1) analüüsib perekonna tähtsust inimese jaoks elu erinevatel perioodidel;
- 2) mõistab põlvkondi ühendavate sidemete tugevdavat ja toetavat mõju pereelule;
- 3) väärtustab perekonnaelu positiivset rikastavat mõju inimese lähisuhete võrgustikus.

6. Õppematerjalid

Kagadze, M., Kraav, I., Kullasepp, K., 2007. Perekonnaõpetus. Inimeseõpetuse õpik gümnaasiumile. Koolibri. 214 lk